

کفش ارک

صنایع ایمن فراز ارک

جزوات آموزشی

صنایع ایمن فراز ارک

عنوان محتوا:

تاریخچه و اهمیت ایزو 14001

کد محتوا:

ARK-FO-159-031

تهیه و تدوین: گروه تولید محتوای صنایع ایمن فراز ارک

انسان از ابتدای حیات خود بر روی زمین همواره در جهت تامین نیاز های خود، اقدام به دستکاری در طبیعت و محیط زیست اطراف خود نموده است. در سالیان اخیر بخصوص بعد از وقوع انقلاب صنعتی، میل به استفاده از منابع طبیعی در راستای ارتقاء سطح کیفی زندگی بیش از پیش گردیده است. این استفاده بی رویه و ناکارآمد از منابع، مدیریت نامناسب ضایعات، تغییرات آب و هوایی و تخریب اکوسیستم ها سبب بروز نگرانی هایی در جهت تداوم حیات بشر را فراهم نموده است. لذا این مسئله سازمان ها را بر آن داشته تا با هدف کمک به ارکان توسعه پایدار (ایجاد تعادل میان انسان و منافع اقتصادی وی با محیط زیست) با پیاده سازی سیستم های مدیریت زیست محیطی رویکرد سیستماتیک به مدیریت زیست محیطی داشته باشد.

تهیه استاندارد های بین المللی معمولاً توسط کمیته فنی سازمان جهانی استاندارد (ISO)¹ صورت می پذیرد. استاندارد ISO 14000 نیز یکی از این استانداردهاست که توسط کمیته فنی ISO/TC 207 و کمیته های فرعی مختلف آن تهیه شده است.

تعریف سیستم مدیریت زیست محیطی:

سازمان باید جهت دستیابی به نتایج مورد نظر شامل ارتقاء عملکرد زیست محیطی خود یک سیستم مدیریت زیست محیطی شامل فرایندهای مورد نیاز و تعاملات آن ها مطابق با الزامات این استاندارد بین المللی (ISO 14001)، را ایجاد کرده، پیاده سازی و نگه داری کند و به طور مداوم بهبود ببخشد.

با توجه به تعریف فوق، ISO 14001 ضوابط یک سیستم مدیریت زیست محیطی را مشخص می کند. چارچوبی را ترسیم می کند که یک شرکت یا سازمان می تواند با پیروی از آن، یک سیستم مدیریت زیست محیطی موثر را پیاده سازی کند.

همچنین هر نوع سازمانی را صرف نظر از فعالیت یا بخش آن، قادر می سازد تا به مدیریت شرکت، کارکنان و همچنین ذینفعان خارجی اطمینان دهد که اثرات زیست محیطی بصورت نظام مند در حال کنترل است. نکته حائز اهمیت اینکه ایجاد و به کارگیری سیستم مدیریت زیست محیطی، الزاماً موجب کاهش به یکباره پیامدهای نامطلوب زیست محیطی نمی گردد؛ بلکه نیازمند توجه بر اجرای مناسب و بهبود مستمر آن می باشد.

اهمیت استفاده از سیستم مدیریت زیست محیطی:

¹ International Organization for Standardization

با ارائه یک رویکرد سیستماتیک به امر مدیریت زیست محیطی می توان ضمن ایجاد تعادل میان منافع اقتصادی و میزان بهره مندی از محیط زیست، گامی در جهت موفقیت روزافزون توسعه پایدار توسط مدیریت ارشد سازمان را میسر نمود.

برخی از مواردی که با استفاده از آن ها می توان به توسعه پایدار نائل گردید، به شرح ذیل می باشد:

- حفاظت از محیط زیست با پیشگیری و کاهش پیامدهای نامطلوب زیست محیطی
- کاهش اثر نامطلوب بالقوه شرایط زیست محیطی و سازمان
- کمک به سازمان در برآوردن تعهدات به تطابق
- کنترل یا تاثیر بر روش طراحی، تولید، توزیع، مصرف و تعیین تکلیف محصولات و خدمات با کمک دو دیدگاه چرخه حیات که می تواند از انتقال پیامدهای زیست محیطی به جایی دیگر در طی چرخه حیات خودداری کند.
- دستیابی به مزایای مالی عملیاتی که از پیاده سازی گزینه های دیگر دوستدار محیط زیست حاصل می گردد و موقعیت سازمان را در بازار تقویت می کند.

برخی از مزایای اجرای این سیستم نیز بصورت مختصر به شرح زیر می باشد:

- کاهش مصرف انرژی
- پیشگیری و کاهش آلودگی های سازمانی
- افزایش رعایت مقررات و قوانین زیست محیطی
- بهبود کیفیت محیط زیست طبیعی و انسانی و حصول به توسعه پایدار
- کاهش ضایعات و پسماندها و استفاده از روش های بازیافت
- بهبود روش های مدیریت، به ویژه ترویج و ترغیب فعالیت مدیریت محیط زیست و بهبود ارتباط برون و درون سازمانی
- ارتقاء بهره وری به دلیل استفاده از منابع انسانی، طبیعی، اقتصادی و بازدهی کالا و خدمات

تاریخچه ایزو 14001:

شاید بتوان گفت نخستین اقداماتی که در راستای صیانت از محیط زیست انجام گرفت به کنفرانس سازمان ملل متحد درباره محیط زیست انسان در سال 1972 استکهلم سوئد بر می گردد. چرا که در همان سال برنامه محیط

زیست سازمان ملل متحد ایجاد شد. در سال 1989 قطعنامه حفاظت از آب و هوا در چهل و چهارمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد تصویب شد.

گام بعدی را می توان به کنفرانس سازمان ملل متحد درباره محیط زیست و توسعه که در 1992 در ریودوژانیرو برزیل برگزار و دستورکار 21 صادر شد، اشاره کرد.

در 6 آوریل 1992 موسسه استاندارد بریتانیا (BSI)² استاندارد BS 7750 تحت عنوان سیستم مدیریت محیط زیست منتشر کرد که تا آوریل 1993 اجرای آزمایشی آن پایان یافت و در سال 1994 نسخه نهایی آن برای صدور گواهینامه سیستم مدیریت محیط زیست (EMS)³ بوسیله شرکت های گواهی دهنده صادر شد. کشور های دیگری نیز اقدام به تهیه و تدوین استاندارد کردند. مثلا فرانسه استاندارد AFNOR 30-200 و ایرلند جنوبی استاندارد IS 310 را منتشر و اجرا کرد.

سازمان جهانی استاندارد در سال 1993 با تشکیل کمیته فنی 207 تحت ریاست کشور کانادا، اولین گام را برای تدوین یک استاندارد جهانی EMS برداشت. این کمیته در سال 1996 موفق به انتشار اولین استاندارد از سری ایزو 14000 گردید که یکی از آنها ایزو 14001، مبنای صدور گواهینامه است.

لازم به ذکر است که در سال 2004 استاندارد ISO 14001 برای اولین بار مورد ویرایش قرار گرفت. هر چند که نسخه جدید این استاندارد با استاندارد ایزو 14001:1996 تفاوت چندانی ندارد و در این استاندارد به شفاف سازی و انطباق با استاندارد ایزو 9001 پرداخته می شود.

در ویرایشی که سال 2015 از ISO 14001 منتشر شد، با ایجاد تغییراتی مختصر، مفهوم چرخه عمر محصول به آن اضافه و تعداد بند ها نیز از 4 بند به 10 بند افزایش پیدا کرد.

² The British Standard Institution

³ Environmental Management System